

3. Белінська Т.В., Василевська-Скупа Л.П., Костюк Л.О. Використання інтерактивних методів на уроках музичного мистецтва як засобу формування soft skills в учнів початкової школи. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2022. Вип. 51, С. 414-418.
4. Стребкова Д.В., Сідорова І.С., Науменко І.В. Реалізація інноваційних технологій професійної підготовки майбутніх учителів у галузі мистецької освіти. Формування професіоналізму фахівця в мистецькій та технологічній освіті: теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля». (1), 2021. С. 22-27
<http://93.183.203.244:80/xmlui/handle/123456789/10912>

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

*Єрмоменко О.О., здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
Науковий керівник: Онофрійчук Л. М., кандидат педагогічних наук,
доцент*

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Проблема історичних етапів становлення та розвитку музичної освіти в Україні полягає у необхідності систематизації знань про її розвиток, враховуючи вплив фольклору, народних традицій, релігії, культурно-політичних змін.

Недостатньо оцінена роль народної музики в становленні національної освіти, вплив зовнішніх негативних факторів, а саме, проблеми фінансування, недостатньої популяризації української музичної культури у світі, породжує проблему підвищення її міжнародного іміджу, збереження історичних традицій із врахуванням нових викликів, впровадження сучасних методик і технологій навчання і виховання.

Проблема дослідження історичних етапів становлення та розвитку музичної освіти в Україні є багатогранною та вимагає врахування багатьох аспектів.

Насамперед, основні проблеми музичної освіти в Україні полягають у необхідності глибокого вивчення історії, адаптації її традицій до сучасних умов, популяризації національної музичної спадщини та забезпеченні відповідної підтримки на державному та суспільному рівнях.

Крім того, слід враховувати проблему збереження та популяризації досягнень видатних діячів української музичної культури, таких як Микола Лисенко, Кирило Стеценко, Микола Леонтович, В. Верховинець.

Їх внесок у педагогіку, композиторську школу та розвиток музичної освіти потребує не лише наукового вивчення, а й активного впровадження в навчальні програми. Важливим є аналіз впливу народної музики та традицій на формування професійної музичної школи, адже їх значення досі залишається недооціненим у сучасній науці.

Поєднання традиційних методів із новітніми технологіями та інтеграція української музики у світовий освітній простір також потребують особливої уваги.

Розв'язання цих питань сприятиме збереженню і розвитку української музичної культури для майбутніх поколінь.

Музична освіта в Україні має глибокі історичні корені, що відображають багатовіковий шлях формування національної культури. Її розвиток тісно пов'язаний із суспільними, релігійними та політичними змінами, які відбувалися на українських землях.

У часи Київської Русі (X–XIII століття) музична освіта була тісно пов'язана з християнством і церковним співом. У монастирях, особливо в Києво-Печерській лаврі, навчали співу та основам нотної грамоти. Використовували крюкову нотацію, що стала основою для фіксації церковних піснеспівів. Музика цього періоду мала здебільшого духовний характер і слугувала важливим елементом релігійного життя.

У козацьку добу (XVI–XVIII століття) музична освіта розширила свої межі завдяки розвитку братських шкіл і колегіумів, де музика була частиною загальної гуманітарної освіти. Особливе місце займала народна музика, яка передавалася через діяльність кобзарів і лірників, формуючи традиції неформального музичного навчання. У цей період розвивалося й професійне виконавство, пов'язане з народними інструментами.

XVIII–XIX століття стало етапом професіоналізації музичної освіти. З'являлися перші музичні класи та училища, що забезпечували навчання теорії музики, вокалу й гри на інструментах. Важливими осередками стали

Харківська школа співу (1789 рік), Одеське (1897 рік) та Київське (1913 рік) музичні училища. У цей час українські композитори, серед яких Микола Лисенко, активно працювали над створенням національної музичної школи, яка поєднувала європейські тенденції з народною традицією.

У XX столітті, зокрема в радянський період, музична освіта стала масовою та стандартизованою. Засновувалися численні музичні школи, училища та консерваторії. Навчальні програми охоплювали всі аспекти професійної підготовки: сольфеджіо, теорію музики, музичну літературу та виконавство. Проте радянська ідеологія накладала обмеження на вивчення української музичної спадщини, акцентуючи увагу на загальносоюзних стандартах.

Сучасна музична освіта в Україні, починаючи з 1991 року, зосереджена на поєднанні традицій та інновацій. Відбувається активне відродження інтересу до народної музики й національної спадщини. У навчальні програми інтегруються сучасні технології, нові методики викладання, зростає роль приватних музичних шкіл і студій. Визначними центрами музичної освіти залишаються консерваторії Києва, Львова, Харкова та Одеси, які виховують нове покоління виконавців і композиторів.

Музична освіта в Україні має потужний потенціал, слугуючи не лише інструментом збереження національної ідентичності, але й важливим засобом інтеграції у світовий культурний простір. Вона відображає багатий історичний досвід та відкриває перспективи для подальшого розвитку у XXI столітті.

Отже, музична освіта в Україні пройшла довгий і складний шлях становлення, починаючи від церковного співу в часи Київської Русі до сучасної системи професійного навчання.

Кожен історичний період зробив унікальний внесок у розвиток музичної культури: народні традиції, релігійна музика, вертеп, діяльність братських шкіл, колегіумів та консерваторій формували фундамент для національної музичної школи.

Сьогодні українська музична освіта, зберігаючи традиції, шукає шляхи адаптації до сучасних викликів, інтегруючи новітні технології й методики. Реалізовується багато міжнародних проєктів, здійснюється міжнародне співробітництво, проводиться міжнародна наукова та мистецька діяльність з метою інтеграції українського мистецтва і науки у

світовий науковий й мистецький простір із забезпеченням та захистом національних інтересів.

Список використаних джерел:

1. Антонюк, Н. М. Історія музичної освіти в Україні. Київ: Музична Україна, 2010, с.25.
2. Василевська-Скупа Л.П., Швець І.Б., Остапчук Л.О. Шляхи формування національної самосвідомості підростаючого покоління засобами українського музичного мистецтва. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2022. С. 99-103.
3. Лисенко, М. В. Нариси української музики. Київ: Наукова думка, 1968.
4. Макаренко, С. П. Розвиток музичної освіти в Україні: від Київської Русі до сьогодення. Харків: Освіта, 2005.
5. Ніколаєва, С. О. Українська музична культура: основи та тенденції розвитку. Львів: Світ, 2003.
6. Сікорська, І. В. Музична освіта в Україні в добу бароко // Український музичний вісник. 2020. № 3. С. 12-18.
7. Шевчук, В. В. Музична педагогіка в системі української освіти. Одеса: Астропринт, 2015.
8. Юрченко, Л. П. Формування системи музичної освіти в Україні у XIX столітті // Наукові записки Національного університету ім. М. Драгоманова. 2017. Вип. 5. С. 25–30.
9. Skoryk, T., Dorohan, I., Demchyk, K., Sidorova, I., & Strebkova, D. (2024). International exchanges and cooperation in art education in Ukraine: challenges and opportunities. Multidisciplinary Reviews, 6: 2023 spe 001. Retrived from: <https://malque.pub/ojs/index.php/mr/article/view/1768>.
10. Онофрійчук Л.М. Педагогічний аспект дитячого музичного театру в історичному контексті // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Вінниця. 2017. Вип.4. С. 58-67.

**ВИХОВАННЯ МУЗИЧНО-РИМІЧНОГО ЧУТТЯ У ПРОЦЕСІ
ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Ірлянова Д.О., здобувачка ступеня вищої освіти «бакалавр»,

Науковий керівник: Омельченко А.І., к. пед. н., доцентка

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла

Коцюбинського